

Postanowienie z dnia 15 lutego 2001 r.

I PKN 977/00

Przepis art. 69 KP, wyłączający stosowanie do stosunku pracy na podstawie powołania niektórych przepisów dotyczących trybu postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę, orzekania o bezskuteczności wypowiedzeń, przywrócenia do pracy i odszkodowania, nie stanowi podstawy odrzucenia pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej (art. 199 pkt 1 KPC).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 lutego 2001 r. sprawy z powództwa Jadwigi N. przeciwko Uniwersytetowi w B. o uznanie odwołania za bezskuteczne, na skutek kasacji powódki od postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 8 maja 2000 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i poprzedzające je postanowienie Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Białymstoku z dnia 8 marca 2000 r. i przekazać sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 8 marca 2000 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Białymstoku odrzucił pozew Jadwigi N. przeciwko Uniwersytetowi w B. o uznanie odwołania ze stanowiska dyrektora administracyjnego Wydziału P. i P. filii Uniwersytetu W. w B. za bezskuteczne z uzasadnieniem, iż powódka była zatrudniona na podstawie powołania, a skoro po myśli art. 69 KP do stosunku pracy na podstawie powołania nie stosuje się przepisów regulujących tryb postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę, rozpatrywania sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania o

bezskuteczności wypowiedzeń i odszkodowania przewidzianym w razie wypowiedzenia umowy o pracę oraz o przywracaniu do pracy – droga sądowa jest niedopuszczalna (art. 199 pkt 1 KPC), ponieważ powódka nie uzasadniała odwołania do sądu okolicznościami wymienionymi w przepisie art. 72 § 1-3 KP (odwołanie ze stanowiska w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy w okresie ciąży, bądź w czasie poprzedzającym 2 lata osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia uprawnia nabycie prawa do emerytury z osiągnięciem wieku).

Postanowieniem z dnia 8 maja 2000 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oddalił zażalenie powódki na postanowienie Sądu pierwszej instancji, dzieląc w całej rozciągłości jego stanowisko.

Kasacja powódki od powyższego postanowienia zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 115 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), art. 68 i 72 KP oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 199 pkt 1 KPC.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona. Powódka pozostawała w stosunku pracy, wobec czego sprawa rozwiązania tego stosunku, bez względu na podstawę jego nawiązania bądź rozwiązania jest sprawą z zakresu prawa pracy, o jakiej mowa w art. 1 KPC, a więc sprawą cywilną. Do rozpoznania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy (art. 2 § 1 KPC). Okoliczność, że przepis art. 69 KP wyłącza w odniesieniu do stosunku pracy na podstawie powołania stosowanie niektórych przepisów dotyczących trybu postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę, a z rozpatrywania sporów ze stosunku pracy część dotyczącą orzekania o bezskuteczności wypowiedzeń, o przywracaniu do pracy i o odszkodowaniu przewidzianym w razie wypowiedzenia umowy o pracę, nie może uzasadniać przyjętego przez Sądy obu instancji stanowiska, stawiającego znak równości pomiędzy brakiem po stronie powodowej określonego roszczenia a niedopuszczalnością drogi sądowej. Niedopuszczalność drogi sądowej występowałaby wówczas, gdyby sprawa wniesiona do sądu w ogóle nie była sprawą cywilną lub wówczas, gdyby szczególny przepis ustawy przekazywał ją do właściwości innego organu, bądź wyłączał wyraźnie drogę sądową. Jeżeli zaś w sprawach ze stosunku pracy z mocy przepisu szczególnego właściwy do rozpozna-

nia jest inny organ, sąd obowiązany jest przekazać mu tę sprawę i nie może nastąpić odrzucenie pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej (art. 464 § 1 KPC). Prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, iż z art. 2 KPC wynika domniemanie drogi sądowej, które może być obalone, jeżeli przepis ustawy wyłącza ją w wyraźny sposób, czego art. 69 KP jako przepis prawa materialnego nie czyni, ograniczając tylko pracownika prawa do niektórych roszczeń pracowniczych. Nieuprawniona jest natomiast zaakceptowana przez Sąd drugiej instancji wykładnia art. 464 § 1 KPC a contrario, że wyłączenie możliwości odrzucenia pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej dotyczy sytuacji, gdy istnieje możliwość przekazania pozwu organowi uprawnionemu wówczas, gdy nie ma innego organu rozpatrującego spory pracowników powołanych, natomiast roszczenia nie dotyczące materii uregulowanej w art. 72 § 1-3 KP, upoważniają do odrzucenia pozwu. Gdyby w istocie tak było, nie mógłby Sąd Najwyższy rozpatryć tych wszystkich spraw pracowników zatrudnionych na podstawie powołania, na które powołuje się Sąd Rejonowy. Nie jest przepisem szczególnym wyłączającym drogę sądową (art. 2 § 3 KPC) w sprawach ze stosunku pracy na podstawie powołania przepis art. 69 KP, gdyż wyłącza on jedynie wskazane w nim roszczenia materialno-prawne, nie zaś drogę sądową dla ich dochodzenia. Stanowisko takie wynika między innymi z postanowieniu z dnia 29 marca 1994 r., III PO 3/94 (OSNAPiUS 1994 nr 6, poz. 104), stwierdzającego także, że kwestia ta, po nowelizacji Kodeksu pracy i Kodeksu postępowania cywilnego ustawami z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 20, poz. 85) oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 20, poz. 86) nie budziła w orzecznictwie żadnych wątpliwości. W kwestii dopuszczalności drogi sądowej w sprawach ze stosunku pracy na podstawie powołania wypowiedział się też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 lipca 1994 r., I PRN 47/94 (OSNAPiUS 1994 nr 9, poz. 148). Uznać należy także, że postanowienie o odrzuceniu pozwu zamyka powódce drogę do rozpoznania jej sprawy przez niezawisły sąd, co jest sprzeczne z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 393¹³ § 1 KPC postanowił jak w sentencji.

=====